
 SECTIO XXXI.

DE

 NUTRITIONE.

§. 454.

Praeter eam sanguinis functionem, quam alias indagauimus, oxygenium quod vocant elementum per vniuersum corpus distribuendi et carbonaceum eius loco reuoluenti, prima et principalia eius munera eo redeunt, vt corpori nutrimentum, secretoriis autem organis proprie sic dictis, peculiarem quem ipsi detrahunt laticem, praebeat; de quo duplici officio proxime agendum est; et primo quidem loco de nutritione.

§. 455.

Est autem *nutritio* summum naturae priuilegium, et omnium ac singulorum in vtroque regno corporum organicorum communis et princeps praerogatiua, qua machinas et automata humano artificio
con-

confecta, primo statim intuitu mirum quantum longissime superant, utpote quorum nulli vnquam artifex eam dotem indere potest, qua, ne dicam increfcere, quasi adolefcere, et se ipsam magis magisque perfectiorem reddere, verum nec proprio vt ita dicam Marte se conseruare, iacturas detritu sensim illatas sibi ipsi reparare possit & s. p.

§. 456.

Et haec ipsa est corporis nostri facultas nutritia, qua omnes istae summae et admirandae functiones peraguntur, cuius nempe ope inde a primis formationis nostrae auspiciis increfcimus, adolefcimus, et ad vltimum vsque vitae halitum iacturae qua corpus nostrum, quam diu viuit, se ipsum ab vna parte destruit et quasi consumit, ab altera succurritur et melius adfertur.

§. 457.

Verum de istius iacturae ratione diuersimode disputatum est, maxime num

et ea in solidas corporis nostri partes cadat a), numue potius [quae acuti sane ingenii quorundam virorum sententia est b)] hae postquam semel formatae et adultae fuerint, intemeratae perennent?

§. 458.

Et de quibusdam quidem partibus similaribus solidis, epidermide v. c. vnguib. &c. nullus plane dubio locus est quin vere sensim et destruantur et reparantur; sed et de ipsis ossibus rem extra dubitationis aleam positam videri patebit, vel

a) cf. viri summi Jo. BERNOULLI *diff. de nutritione*. Groning. 1669. 4. qua itam perpetuam etsi insensibilem solidorum tum iacturam tum reparationem tanti aestumat, vt quouis ad summum triennio integrum corpus et destructum et denuo renatum dicere liceat.

b) v. cl. KEMME *Beurtheilung eines Beweises vor die Immaterialität der Seele aus der Medicin*. Hal. 1776. 8.

It. Ej. *Zweifel und Erinnerungen wider die e der Aerzte von der Ernährung der festen Theile*. *ibid.* 1778. 8.

vel notissima experimenta consideranti, in animantibus calidi sanguinis, rubiae tinctorum radice pastis instituenda, aut ossium planorum, praesertim caluariae, quae in summo senio ob iniquiorem nutritionem, mirum subinde in modum attenuantur, & f. p.

§. 459.

In vniuersum autem si quid recte video, eae partes solidae ita et sensim deteri et nutriendo restitui videntur, quibus quoque *vis reproductiua* insita est, miranda nempe facultas non perpetuum tantum istum atomorum secundum naturam detrimentum, sed et maiorum partium fortuitam iacturam, iniuriis praesertim externis, vulneribus &c. illatam, reparandi et deperditam substantiam perfecte restaurandi, quam in ossibus c), paucisque aliis quas modo diximus partibus euictam et confirmatam nouimus.

c) v. post alios curatissima G. L.
experimenta circa regenerationem ossium.
1786. 8.

§. 460.

E contrario vero haecce *reproductiua vis* quantum post plurima tentamina quae eo fine institui concludere mihi licet, in homine aliisque calidi sanguinis animantibus vix vlli parti solidae similari concessa videtur, quae *praeter contractilitatem alio vis vitalis genere gaudet; irritabilitate nempe, aut sensibilitate, aut denique vita propria d).*

§. 461.

In hisce ergo partibus (huiusmodi viribus vitalibus altioris quasi ordinis gaudentibus) idem semper ac perpetuum perennare mihi videtur parenchyma, basin earum partium constituens; eatenus tantum vicissitudini cuidam obnoxium, vt

Z 2

vigente

- d) Neque praeterea in vniversum vim sentio argumenti quo sumimus HALLERUS ad demonstrandam eam, de qua loquimur, iacturam et reparationem partium corporis humani mollium vitur, quando *Elementor. T. VIII. P. II. p. 54. inquit: "Si ossa Lebr. dentes renouantur, si adeo vetusta elementa delentur, et noua iis succedunt, de aliis corporis partibus, minus firmis, non oportet dubitare."*

vigente nutritione interstitia fibrarum et parenchymatis nutriente gelatina animali iugiter repleta turgeant; iniquius vero procedente nutritione eadem interstitia lymphæ ista orbata collabantur quasi hincque partes gracilescant.

§. 462.

Plastica enim lymphæ, de cuius dignitate alias pluribus dictum est, vti ipsa facile in cellulosa telam abit, ita et in vniuersum principem materiem corporis et gluten quasi animale constituere videtur, gelatinæ istius ope alendum et nutriendum.

§. 463.

Tunc vero maxime quamdiu corpus increscit, propriæ quoque accedere videntur vires, quarum ope lymphæ ex vasis sanguiferis in cellulosa deposita, rite distribuatur, cuius proprio parenchymati intime quasi assimilatur &c. quo n^o li-
mur, partim affinitatis quaedam h^o r-
tinet, cuius ope partes similes i^o bi
no-
mo-

homogenea et maxime affinia elementa at-
trahunt et quasi appropriant; partim vero
nifus ille formatius, de quo infra pluri-
bus dicendi locus erit, et cui elementaris
huius materiei hactenus informis iusta ap-
plicatio et in statutam figuram efformatio
tribuenda videtur.

§. 464.

Ad utramque hancce vim, si quid recte
video, referenda quoque maxime est nu-
tritio eiusmodi partium similiarium, ad quas
ipsa vasa sanguifera proxime non pertin-
gunt, vt ungues, pili &c. et nihilominus
tamen potentissimo et vere infallibili nifu
primo generantur, tum increfcunt et per
totam vitam aluntur, denique et si casu la-
bantur, facillime denuo reproducuntur e).

Z 3

§. 465.

e) v. *Zwo Abhandlungen über die Nutritionskraft wel-
che von der Acad. der Wiss. in St. Petersburg den
Preis getheilt erhalten haben.* Petrop. 1789. 4.

DE GRIMAUD *Mém. sur la Nutrition qui a ob-
accessit.* ibid. eod. 4.

EPH. J. P. HOUSSET de eodem argumento
eandem Academiam) in EJ. *Mémoires phy-
siologiques et d'hist. naturelle.* Auxer. 1787. 8.
T. I. pag. 97.

§. 465.

Vti vero haec quam diximus in universum nutritionis ratio esse videtur, ita ab altera parte multifarias eiusdem gradum et modum intercedere varietates constat, ubi praesertim a laxiore aut strictiore materiae nutritiae appositione varia ipsarum partium simularium densior aut tenerior compages et hinc porro varium universi corporis pondus specificum *f*) pendere videtur. Circa quod ut hominem ab homine ita etiam gentes nonnullas a gentibus differre notum est: cuius rei documento unicum saltem borealium quarundam gentium Jakutarum, Buratarum &c. exemplum in medium protulisse sufficiat, insigni et plane singulari corporis levitate conspicuarum.

f) J. ROBERTSON *on the specific gravity of living m*
in philos. Transact. Vol. L. P. I. p. 30 sq.